

JEANS

och mycket mera

En utställning i Nordiska museet

Jeans — vad är det?

På sätt och vis är det en smaksak var man vill dra gränsen mellan jeans och vanliga långbyxor. Men från början innan det gick mode i jeans kunde de definieras på följande sätt: Byxor av kraftigt kyprat bomullstyng med indigofärgad varp och vitt inslag, d v s denim • tvånålssömmar med gul tråd • okavskärning bak • linning av dubbelvikt tyg och med hållor för skärp • 5 fickor • nitar och trådförstärkningar på utsatta ställen • knappar av metall.

Efterhand som jeans blivit ett plagg som »alla» vill ha oavsett ålder, kön och socialgrupp har plagget fått anpassas till varierande önskemål med avseende på kroppstyp etc. Därtill kommer det krav på omväxling som går som en röd tråd genom hela vår dräkthistoria. Således finns det idag en rad byxvarianter som tagit upp en och annan detalj från ursprungsjeansen men som likafullt brukar kallas för jeans.

Jeans har blivit ett tema med variationer: Man kan utgå från tyget — blå denim — och variera snitt och prydnadsdetaljer, etiketter etc i det oändliga • eller man kan utgå från snittet och variera tygkvaliteter — manchester, satäng etc — och färger — t ex pastell, »potatis», »äggskal» i enlighet med rådande modetrender. Eftersom modet alltid har sin förankring i samhällsutvecklingen och eftersom det f n, 1979, finns en opinion mot industrisamhället och datastyning, är det naturligt att dagens jeans anknyter till ursprungsmodellen och således saknar onödiga prydnadsdetaljer.

Världens första jeans

Jeans har sitt ursprung i Amerika. Historien om detta plagg som nu har erövrat världen börjar med Levi Strauss, en ung man som på 1840-talet utvandrade från Bayern i Tyskland.

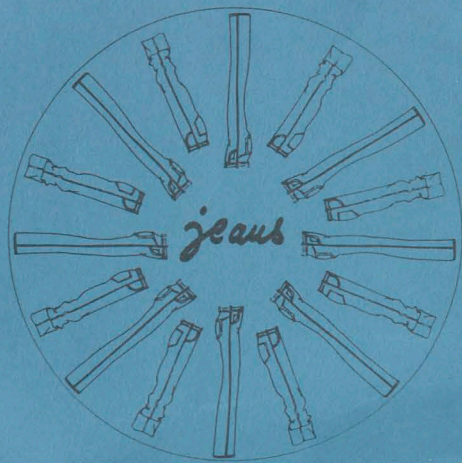

Nu har NK:s

**cowboy-
"Jeans"**

— från 4 till 19 år
samt storlekar
48-50-

åter kommit in

Jeanshjulet rullar vidare
Ur Häbit 13/1977

Som så många andra emigranter begav han sig år 1850 till San Francisco för att skaffa sig arbete. För det ändamålet medförde han ett antal buntar av kraftigt bomullstyg som han hade för avsikt att sälja till tält och vagnskapell. Det visade sig emellertid att man bland guldgrävarna där hade ett långt större behov av slitstarka byxor, och snart hade Strauss etablerat kontakt med en skräddare . . .

Byxorna var till en början tillverkade av brun kanvas, men från 1860-talet av kraftigt indigofärgat bomullstyg som importerades från Nîmes (de Nîmes) i Frankrike, därav namnet denim.

Efterhand grundades andra företag på olika håll på den amerikanska kontinenten, bl a ett av H. D. Lee i Kansas år 1889, vars produkter idag är välkända för svensk publik. Gemensamt för dem alla var att tillverkningen i första hand gällde arbetskläder, för guldgrävare, för cowboys etc och för viss militär utrustning. Först efter andra världskriget fick jeans en allmän spridning i Amerika och framför allt bland ungdom.

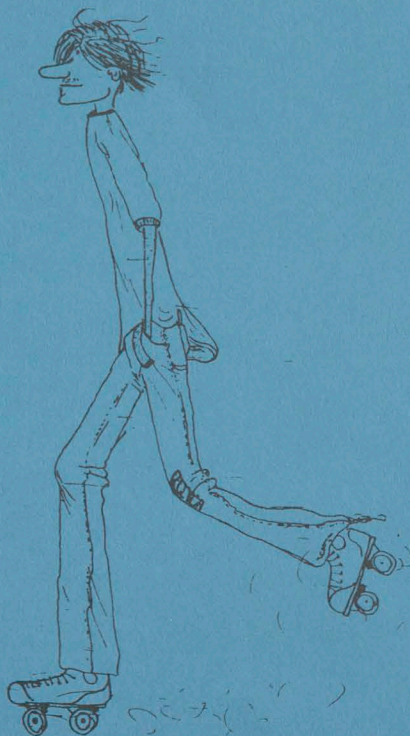
Jeans i Sverige

Det var också efter andra världskriget som vi fick jeans i Sverige. Överdragskläder av blåtyg hade vi haft sedan 1800-talets slut. Sådana plagg var särskilt lämpade för tillverkning i stora serier och blev därför ett av de första objekten för vår konfektions-

industri. Likaså hade vi sedan 1930-talet haft en betydande tillverkning av fritidskläder, bl a långbyxor av blåtyg.

Som en följd av den åtstramning och den isolering som många länder fick känna av under krigsåren på 40-talet uppstod en stark längtan efter nya varor. Det var spännande och »fint» med nymodigheter i synnerhet om de kom från Amerika. Jeans var just en sådan nymodighet. Sjömän samt representanter från press och näringsliv blev de första som fick kontakt med jeans på sina resor till USA, och det var delvis genom deras förmedling som en svensk tillverkning kunde komma igång. Algots i Borås hade kapacitet för detta och därtill en lång tradition inom området arbets- och fritidskläder.

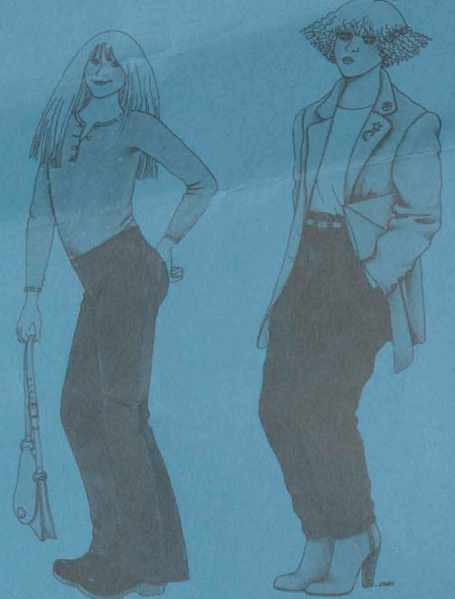
Till en början hade företaget knappast någon konkurrens, men 1960 öppnades portarna för amerikansk import. Dessa amerikanska jeans hade den ursprungliga stilen, d v s den som under årtionden hade använts av kroppsarbetande människor. Men efter några år var marknaden mogen för en förändring. Det blev stockholmsföretaget Gul och Blå som 1968 med sina skV-jeans förde in modebegreppet i vårt jeanstänkande.

Teckning av Mattias Jansson, -79, årskurs 8

MODEHETSEN ÖKAR!

Ena året tajt... ...andra året lösigt

Vi byter till och med kroppsställning

Konsumentverket 1979

Idag har vi bortåt 200 jeansmärken i Sverige. Detta ansevärd utbud i förning med en stor reklamapparat har gjort jeans till ett angeläget objekt för Konsumentverkets kvalitetskontroller. Vid upprepade tillfällen har man tagit upp jeans till särskild behandling i syfte att sanera marknaden och för att ge konsumenterna vederhäftig information.

Jeans på Nordiska museet

Sedan en tid tillbaka har vi på Nordiska museet varit speciellt intresserade av jeans. Detta sker som ett led i vårt SAMDOK-projekt, d v s en dokumentation av vår egen samtid. Vi har t ex haft ett givande samarbete med skolorna runt omkring i vårt land, de har svarat på frågor och dessutom i bild gett eftertryck åt begreppet jeans. Utställningen »Jeans och mycket mera» ger en kort sammanfattning av bruket av jeans i Sverige och dess oerhörda genomslagskraft som präglat både kläder och andra produkter av de mest skilda slag. Nordiska museet griper kulturen i flykten och dokumenterar den.

Inga Wintzell.